

nová BOTANIKA

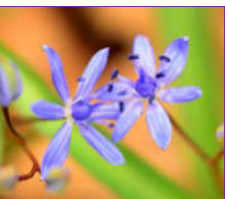
Jarní vábení ladoněk

Čím se brání rostliny?

Ostře sledované granátové jablko

Léčivé účinky pivoněk

Co s rezistentními pleveli?

Jarní vábení ladoněk

Ladoňky patří mezi první krásy jara spolu s bledulemi, sněženkami či talovínou. I když příroda ještě vypadá, že hluboce spí, v lužních lesích již vykvétají ladoňky a svými drobnými květy upozorňují, že jaro se blíží. Pojďme si představit některé z druhů ladoněk rostoucích u nás.

Botanické zajímavosti Českého lesa

Uvádí se, že Český les je botanicky nepříliš bohaté území, nicméně i zde můžete najít řadu rostlinných klenotů a vychutnat si plně jeho návštěvu. Přijměte pozvání a navštivte s námi nejhodnotnější partii oblasti, přírodní rezervace Farské bažiny, Podkovák či Dianu.

Ostře sledované granátové jablko. 1. díl. Obsahové látky

Určitě znáte granátové jablko. Rostlina plodící granátová jablka je marhaník granátový čili granátovník. Je hojně pěstován ve Středomoří a v současné době jsou jeho plody poměrně dostupné i u nás. Věděli jste ale, že kromě osvěžení granátové jablko oplývá mnoha látkami s léčivými účinky? Co ukázaly nejnovější výzkumy a proč ho zařadit do svého jídelníčku, zjistíte v dalším díle našeho seriálu o superpotravinách.

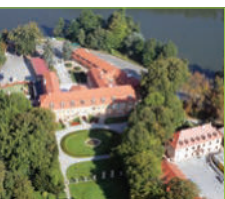
Botanická exkurze do miocenních lesů střední Evropy

V dalším dílu seriálu Cesta do pravěku budeme tentokrát putovat lesy a jejich podrostem, jejichž zkameněliny se jen vzácně najdou v uloženinách úzce spojených s hnědouhelnými slojemi. Najdeme zde kapradiny, které se vzhledem příliš neliší od našich dnešních druhů, ale také cykasovité rostliny, které se již na našem území nevyskytují a setkáme se s nimi v tropech či subtropích. Jednou z novinek paleobotanického výzkumu je rozpoznání třetihorní reevesie Hurníkovy z čeledi slézovitých, kterou vám také představíme.

Čím se brání rostliny?

Sekundární metabolity patří do skupiny rostlinných látek, které mají za úkol chránit rostliny proti patogenům a škůdcům. Každý rostlinný druh si v průběhu evoluce a koevoluce vytvořil svoji vlastní strategii přežití, resp. ochrany proti biotickým a abiotickým stresům, kterým rostliny musely čelit po miliony let. Pojďme se podívat, jak lze rostlinnou ochranu využít v boji proti škůdcům kulturních rostlin, a to bez umělých chemikálií a pesticidů.

Zámecký park ve Štíříně

Štířínský park je známý svou sbírkou pěnišníků, které jsou zde zastoupeny neuvěřitelnými 1300 keři ve 150 kultivarech. V parku však objevíte celou řadu dalších druhů, především listnatých dřevin a jehličnanů. Vydejte se s námi na procházku a kochejte se krásou zootletých dubů či 150leté borovice vejmutovky. Objevte úctyhodný jinan dvoulaločný a metasekvoj čínskou či křehkovětec žlutý.

Kačenka česká – pěkná jedlá jarní houba

Rádi chodíte do lesa na houby? Vydejte se s námi poznat velmi chutný jarní druh elegantní houby nazvaný poeticky kačenka s vlasteneckým přívlastkem česká. Plodnice kačenky vyrůstají hlavně na jaře od března do června. A víte, že prodávací hub na pražských trzích ji rozeznávali v samostatném rodě dříve, než odborníci mykologové?

Pivoňky a jejich léčivé účinky

Oblíbené, často pěstované pivoňky mají i významné léčivé účinky. Odedávna se používají v tradiční čínské medicíně (pod názvem Baishao) i v dalších asijských zemích k léčbě mnoha onemocnění. Současná medicína nyní objevuje jejich léčebný potenciál. Nejperspektivnější jsou především jejich účinky na nervový a imunitní systém.

Jemná vůně jara a léta. Fialka a levandule

V tomto díle seriálu se zaměříme na vůně z opačného pólu, než byly těžké vůně skořice a hřebíčku. Představíme vám lehké jarní či letní vůně fialek a levandule, tedy vůně spíše sladší a lehčí. Fialka, to není jen violka vonná, ale také další zajímavé druhy, které můžete v naší přírodě potkat. Podobně levandule lékařská má řadu „sestříček“, které se rovněž zpracovávají do vonných kompozic. A čím se liší, to vám povíme právě v tomto pokračování seriálu.

30

Exotické rostliny východní Asie. 2. díl

Některé exotické, u nás dosud neznámé rostliny východní Asie se daří pěstovat také v našich podmínkách. Ve druhém díle našeho seriálu vám představíme druhy, jejichž úspěšné zavedení do kultury umožnilo přesnou determinaci nebo odhalilo dosud zřejmě neznámou rostlinu. Ukážeme si, za jakých podmínek je možné je u nás úspěšně pěstovat.

33

Co s rezistentními pleveli?

Plevel, tedy nežádoucí druhy v našich zahradách či polních kulturách. Jejich regulace zahrnuje více způsobů, nejvíce se v současnosti používají herbicidy. S jejich nadměrným používáním se však objevil problém se vznikem rezistence plevelů k těmto látkám. Například v České republice bylo zjištěno již 14 rezistentních plevelných druhů a řada dalších, u kterých je na rezistenci vůči herbicidům podezření. Jak tento problém vyřešit, vám prozradíme v tomto článku.

37

Ostře sledované granátové jablko. 2. díl. Léčivé účinky

Víte, že konzumace granátového jablka může být vhodná jako prevence proti takzvaným civilizačním chorobám? Pomáhá regulovat vysoký krevní tlak a cholesterol, hyperglykémii, zánětlivá střevní onemocnění či obezitu. Léčivé účinky granátového jablka jsou stále pod drobnohledem vědců a zdá se, že má daleko větší potenciál i pro významné neuroprotektivní účinky, které by mohly potenciálně přispět k léčbě Alzheimerovy nemoci.

40

Za lišejníky Bečovské botanické zahrady

Poznáte lišejníky? Určitě ano, ale možná byste se rádi orientovali v družích obývajících různé biotopy, jako třeba epifytické lišejníky rostoucí na kůře stromů, terestrické druhy rostoucí na zemi či lišejníky porůstající kamenný povrch (saxikolní druhy). V Bečovské botanické zahradě pro vás připravili speciální expozici, ve které se můžete s typickými zástupci seznámit.

43

nová **BOTANIKA**

NOVÁ BOTANIKA. Váš průvodce světem rostlin
Vydává: Botanica Nova, z. s., IČ: 06869271
e-mail: redakce@novabotanika.eu, www.novabotanika.eu
e-shop: www.mujsvetrostlin.eu

**BOTANICA
NOVA, z.s.**

ISSN 2570-9917 (Print)
ISSN 2570-9925 (On-line)
Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 23184

Ročník 2, číslo 2019/1 vychází 30. 5. 2019
Časopis vychází dvakrát ročně, 30. května a 15. listopadu.

Šéfredaktorka: RNDr. Lenka Závěská Drábková, Ph.D.
e-mail: lenka.zaveska.drabkova@gmail.com

Redakční rada:
doc. RNDr. David Honys, Ph.D. (Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.)
Mgr. Zdeňka Navrátilová (Botanica Nova, z. s., a Přírodovědecká fakulta
Univerzity Karlovy)
Mgr. Pavel Vítámvás, Ph.D. (Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.)
RNDr. Lenka Závěská Drábková, Ph.D.
(Botanica Nova, z. s., a Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.)
RNDr. Luděk Závěský, Ph.D. (Botanica Nova, z. s., a Ústav biologie a lékařské
genetiky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a VFN)

Grafické zpracování: Markéta Heins, marketaheins@gmail.com
Tisk: LABEL, spol. s r. o., Kutná Hora

Objednávky předplatného: predplatne@novabotanika.eu, objednavky@mujsvetrostlin.eu. Rozšiřuje: První novinová společnost, a. s. (PNS, a. s.)

Realizaci projektu podporují:
Nadace Český literární fond
Středočeský kraj

Středočeský kraj

nadace
clf

Všechny příspěvky procházejí recenzním řízením a jazykovou korekturou.
Vydavatel nenese odpovědnost za názory autorů.

© Nová Botanika, Botanica Nova, z. s. Všechna práva vyhrazena.

Průhonický park z pohledu mykologa – 10. díl

V tomto seriálu vám systematicky představujeme tajemný svět hub, jejichž velké množství je právě mezi chorošovitými. Tentokrát se zaměříme na parazitické houby, které mají v koloběhu přeměny látek v přírodě svou významnou roli především jako rozkladači dřeva. Představíme vám druhy s tajemnými názvy, jako je pórnatka, pórnatice či ostropórka, bělochoroš, ostnatec či hnědáček. Tipnete si, podle čeho dostaly tyto houby své jméno?

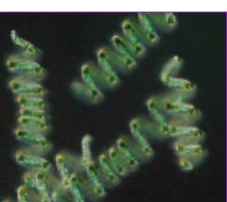
46

Rostliny ve skle

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin je velmi důležitá pro trvale udržitelné lesní hospodářství. Chcete vědět, v čem spočívá princip metody *in vitro* organogeneze u listnatých druhů dřevin? Dozvíte se, jak se zachovává genofond břízy trpasličí, třešně ptačí, jabloně lesní, hrušně polničky, topolů či vrb i kolik genových základů zahrnuje Národní program ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin v České republice.

49

„Neviditelní“ kosmonauti. Sinice a řasy. 3. díl. Arthrospira (Spirulina)

V minulém díle seriálu jsme na orbitě pozorovali některé sinice a řasy a představili vám rozdíl mezi experimenty astrobiologie a kosmické biologie. Nyní se zaměříme na známou sinici *Arthrospira* (možná ji znáte pod jménem *Spirulina*), která se v současné době stala složkou mnoha potravinových doplňků i u nás. Zajímavé je, že v Africe či Střední Americe byla využívána již v dávné minulosti.

51

Mikroskopické houby našich obilovin

Obiloviny tvoří značnou část našeho jídelníčku. Co snižuje kvalitu zrna a ohrožuje výnos na poli, ale i při skladování? Jsou to mikroskopické vláknité houby a sekundární metabolity, které produkují. Výzkumníci zjistili, jak se jim bránit, ale nic není tak jednoduché, jak se na první pohled zdá...

54

Květy včelám milé

Máte rádi med? Pojďte se s námi podívat, které rostliny mají včely rády a jsou proto nazývány medonosné. Ukážeme si jednotlivé druhy v průběhu roku, tak jak postupně rozkvétají a nabízejí včelám své pochutiny. A odpovíme vám i na otázku, kdo vlastně objevil, že právě sběr nektaru a pylu umožňuje pohlavní rozmnožování rostlin. Napovíme vám, že Charles Darwin to sice nebyl, ale jako první uznal, že má tajemný objevitel pravdu.

57

Váš průvodce světem rostlin přímo do vaší poštovní schránky

Přidejte se k našim pravidelným čtenářům a užívejte si pohody předplatného!

Náš e-shop MujSvetRostlin.eu – nejpohodlnější objednání předplatného časopisu Nová Botanika.

TIŠTĚNÁ VERZE

- **Roční PŘEDPLATNÉ:** 2 pravidelná čísla + elektronická verze jako bonus na CD cena 299,- Kč
- **Dvouleté PŘEDPLATNÉ:** 4 pravidelná čísla + elektronická verze jako bonus na CD a 3 e-čísla pro vaše přátele cena 570,- Kč
- S předplatným získáváte **poštovné a balné zdarma**, nemusíte časopis hledat na stáncích, a také získáváte elektronický archiv časopisu.

Objednávku můžete také zaslat na:

objednavky@mujsvetrostlin.eu, předplatne@novabotanika.eu

či využít našich FB stránek

www.facebook.com/CasopisNovaBotanika/

Pro další informace navštivte také naše webové stránky

www.novabotanika.eu, www.mujsvetrostlin.eu.

Chcete darovat předplatné někomu ze svých blízkých?

Objednejte si dárkový certifikát Nové Botaniky na roční nebo dvouleté předplatné a potěšte další milovníky rostlin unikátním časopisem.

POZNEJTE
ÚŽASNÝ SVĚT ROSTLIN
S ČASOPISEM NOVÁ BOTANIKA

nová **BOTANIKA**

NovaBotanika.eu
MujSvetRostlin.eu

